

Ordehandhaver - Lize Spit

#

Als Wanda een wedstrijdkanarie was, dan zou ze op vorm niet veel punten krijgen. Haar jurk zat zo krap dat ze tijdens het diner geen broodmandjes doorgaf, geen flessen wijn optilde. De nauwe mouwtjes rond haar zachte, mollige armen lieten dat niet toe.

De aanblik van zijn vrouw, onbeweeglijk aan tafel gezeten, nestelt zich als een conclusie in Filips hoofd terwijl hij wandelt. Een zin waarvan alle medelijden is afgeschud. Een joker die hij zal uitspelen op een onbewaakt moment.

Het is vroeg, half vijf. In de berm zwerft afval. Voorwerpen waarvan onduidelijk is hoe men deze onopgemerkt kan verliezen. Een schoen, het kinderzitje van een fiets, het handvat van een koelkast. Al drie uur lang wandelt hij, zolang de sluiptwegen het toelaten, in een rechte lijn naar huis. Vilvoorde, Mechelen, Ranst. Wanda rijdt al heel de tijd in de wagen achter hem aan, heen en weer knipperend tussen mistlicht en grootlicht.

Hij concentreert zich zo min mogelijk op zijn voetenwerk. Wandelen lukt beter als hij er niet bij nadenkt. Hij zou nog perfect in staat zijn geweest een voertuig te besturen. Wanda overdreef.

Op de parking naast het feestzaaltje weigerde ze in de wagen te stappen als hij zou rijden. 'Een volle fles Chardonnay, een trappist en nog veel andere viezigheid,' somde ze op, met uitgestrekte hand. Ze slaagt er altijd in hem te schetsen als het soort man waarmee hij zelf ook moeilijk overweg kan.

Enkele voorbijgangers volgden de vertoning. Zwijgend gooide Filip de autosleutels aan Wanda's voeten, keek toe hoe ze bukte om deze op te rapen. De naden van haar jurk kraakten. Hij keerde zich om, begon naar huis te wandelen.

Dat het een tocht van vijfendertig kilometer zou worden, kon hem aanvankelijk niets schelen. Het ging hem om het principe.

#

Gedurende de eerste kilometers die Wanda in eerste versnelling achter haar man aanreed, overwoog ze hem overhoop te rijden. Een kleine duw op het gaspedaal zou volstaan. Maar een aanrijding aan deze snelheid zou niets ingrijpend veranderen. Misschien zou er een plof klinken als bij een karton melk dat neervalt op de tafel. Wanda liet het liever over aan de kracht van haar verbeelding.

De oude Peugeot wordt op de proef gesteld. Ze kochten deze gezinswagen twintig jaar geleden, voor hun tiende huwelijksverjaardag. Verschillende lampjes op het dashboard knipperen. De benzinetank raakt langzaam leeg.

Het begin van de avond verliep min of meer volgens verwachting. Filips moeder was jarig. Er waren onder haar drie zonen allerlei voorbereidingen getroffen. De jongste zou zijn discobar opstellen. De andere had naar gewoonte al ruim op voorhand de wijn aangekocht, dan pas besproken wat ze erbij zouden eten. 'Met kaas kan je niets verkeerd doen,' had iemand gezegd. Wanda en Filip zouden verschillende soorten meenemen.

Al schuifelend liep iedereen langs de tafel waarop de kazen uitgesteld lagen. Wanda's schoonmoeder mompelde dat het allemaal niet had gehoeven. Ze vroeg herhaaldelijk naar de naam van elke kaas. Pas als ze deze kon uitspreken, durfde ze ervan te eten.

Tante Sels kwam wat later, had weer documentaires zitten kijken. 'We hebben hier niet te klagen,' zuchtte ze. Intussen gleden haar ogen hebbertig over de tafel richting de Maredsous, waar moeder een groot stuk afsneed.

Na de maaltijd begonnen tantes en aangetrouwde zussen te dansen op de met stroboscopen verlichte dansvloer. Hun uitwaaiende kledij zigzagde heen en weer tussen hun plompe knieën. Wanda was aan de andere kant van de zaal blijven zitten, in het donkere hoekje, bij de broers met de knokige knieën, de bodemloze glazen.

'Ga toch wat dansen met de rest.' Filip sprak het woord 'rest' uit of hij het over kaasrandjes had.

Wanda had voor hem nieuwe schoenen gekocht, met harde zolen die klikklakken op de vloer. Ze had gehoopt dat hij net genoeg zou drinken om los te komen.

'Dansen, dansen!' hij maakte enkele grove bewegingen, stootte zijn glas om.

'Weet je nog, die kanarie die altijd op het bovenste stokje zat, om het overzicht te behouden?' vroeg Wanda. Als het om vogels gaat, doet Filip meestal meer inspanning haar te begrijpen.

Hij schudde zijn hoofd op het ritme van de muziek, schonk ook haar glas vol met wijn. Ze moest een kamp kiezen.

Wanda stond recht, verplaatste zich dwars over de dansvloer, op zoek naar de toiletten. Ze bleef een tijdje op de bril zitten, opgelucht dat haar bewegingen niet langer door knipperlicht onderbroken werden. Ze vulde een kruiswoordraadsel in. Het derde verticale woord kon ze niet vinden.

#

De alcohol lost langzaam op. Behalve twee pijnlijke voeten blijft er weinig over wat zijn drift aanwakkert. Hij had zijn nieuwe schoenen op voorhand moeten inlopen. Zijn rechterschoen knelt harder dan de linker. Deze voet voelt aan als één grote blaas. Een klomp mozzarella in een zakje vocht.

Hij heeft honger. Hij smakt naar een slokje water.

Wanda's koplampen draaien weg. Het asfalt onder Filips voeten kleurt enkele seconden pikzwart. Zou Wanda opgeven? Hij wandelt gewoon verder. Achteromkijken zou toegeven zijn dat deze tocht zonder toeschouwer een andere dimensie krijgt. Dat zijn lijden enkel tot zijn recht komt onder haar meelevende blik. Als hij opgeeft, zal Wanda zegevieren. Maar als zij opgeeft, toont ze alsnog de absurditeit van zijn dwarsheid aan. Het is een ongelijke strijd.

Hij went aan de donkerte, in zijn ooghoeken ziet hij hun rode Peugeot de parkeerplaats van een tankstation oprijden. Zijn strijdvaardigheid komt weer opzetten. Wanda zal tanken en zoetigheid kopen, met volle mond opnieuw achter hem aan komen rijden. Hij moet nu enkel voet voor voet blijven verplaatsen. Met een zeker gemak wandelt hij verder.

De souplesse van een bijna zekere overwinning.

#

Politie? Dit woord dekt de juiste betekenis, telt zeven letters, maar eindigt niet op een medeklinker. Wanda werpt nogmaals een blik op de omschrijving van het derde verticale woord, denkt enkele minuten na terwijl ze naar de rug van Filip kijkt.

Zijn smalle silhouet dat tot voor kort vastberaden heen en weer zwalpte in het schijnsel van haar koplampen doet nu denken aan een lucifer: breekbaar middelste, afhankelijk kopje, opgebrand.

Het schriftje met kruiswoordraadsels ligt opengeslagen op de passagiersstoel. Opdat ze langer met één boekje zou toekomen, heeft Wanda de regels voor het spel verscherpt. Een puzzel dient altijd in chronologische volgorde te worden ingevuld. Eerst verticaal, dan horizontaal. Het is doorbijten, maar eens de eerste helft correct ingevuld is, wacht een beloning: de horizontale woorden zijn bijna geheel af te lezen. Al is de voldoening achteraf niet altijd wat ze ervan verwacht, nog nooit heeft Wanda deze regels gebroken.

Ze zijn tussen Mechelen en Ranst, tien kilometer van huis. Op een vierde van het einde vandaan, blijken zelfs de ergste zaken tijdelijk mee te vallen, weet Wanda. Met de bodem van de wasmand in zicht, durft ze bij het ophangen van natte sokken ook weleens slordig te worden. Zou ze Filip waarschuwen voor dit soort van overmoedigheid? Ze heeft al vaker gehoord van sporters die vlak voor de eindstreep optrekken, dan instorten. Ze bijt in haar suikerwafel.

#

Het is lang geleden dat hij het donker en licht zag worden in dezelfde nacht. De lucht, die

gisterenavond nog benauwd aanvoelde, is in tegenstelling tot wat Wanda beweert als ze 's ochtends de ramen opent, gewoon dezelfde. Niet vervangen door een nieuwe lading, niet zuurstofrijker, zelfs niet frisser.

Tijdens deze laatste kilometers zitten de huissleutels klaar in zijn hand. Enkele vogels fluiten. De weg die hij nu volgt, herkent hij uit vroegere situaties. Rustige wandelingen op zondagmiddag, de kinderen naar de scouts. Het zwijgen van vandaag overschreeuwt die stilte.

Zijn ultieme plan is te storten op de oprijlaan, alsof hij het toch niet zou overleven, bergt hij op. In de verte ziet hij hun witte huis. Zijn benen willen zo snel mogelijk thuiskomen, toch is hij zich bewust van de nakende confrontatie. Bijna struikelt hij.

Aan de deur doet Filip een toegeving. Hij treuzelt, geeft zijn vrouw de kans gelijktijdig te finishen.

Wanda parkeert de wagen op de oprit. Traag verzamelt ze haar spullen. Ze eet haar mond leeg. Zes uur lang heeft ze de tijd gehad te beslissen welke blik ze Filip zal toewerpen bij het uitstappen. Het kan haar niets meer schelen.

#

De rolluiken zijn half neergelaten. Ze verder laten zakken zou zonde van de dag zijn. Aan de rand van het bed, in streepjes ochtendlicht, ritst Wanda haar jurk open. Ze haalt diep adem, laat haar ribbenkast onbepaald ruimte innemen. Ze frunnikt aan het slotje van haar bh. Haar armen zijn stijf van de lange rit. Met haar pyjamahemd over het hoofd spreekt ze Filip aan.

'Ik zoek een ander woord voor ordehandhaving. Zeven letters, eindigend op d.'

Hij ligt in bed, zijn sokken heeft hij nog niet van zijn voeten gestroopt. Hij doet of hij nadenkt. Met woorden is hij nooit goed geweest. Hij kent er veel, maar nooit de juiste.

Wanda's blote buik stulpt uit over haar corrigerende panty. Van haar navel loopt een lijn donkere haartjes naar beneden, het lijkt pas gezaaid. Maandelijks scheert ze alles af, ook dit streepje. Wanda kermt. Ze zoekt de opening in de pyjama waar haar hoofd moet komen. Dit is een van die zeldzame, onbewaakte momenten.

Gesnord, denkt hij, telt zeven letters. Hij duwt zijn glimlach in het hoofdkussen en zuigt de zure geur van oude slaap op.

Na enkele minuten zegt hij hardop, in een reflex omdat hij plots beseft dat hij al te lang zwijgt: 'Dikkerd. Zo'n dikkerd die instaat voor de veiligheid.'

Op dat ogenblik slaapt hij eigenlijk al half. Hij hoort niet meer hoe ze naast hem komt liggen.